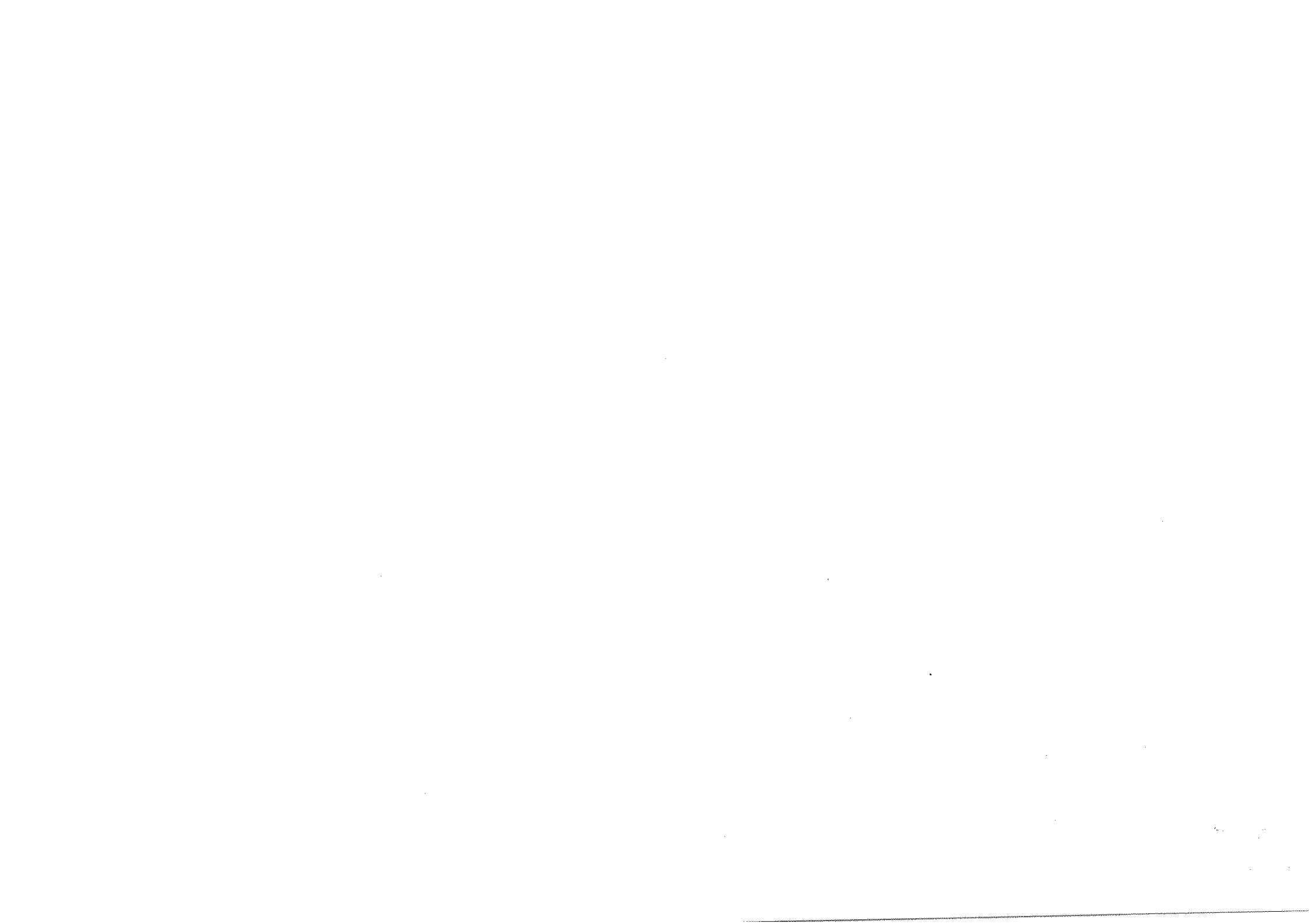

१।- एतन्न वृत्तः।

कक्षा- पूर्वमध्यमा 'द्वितीयखण्डः'

विषयः- पुराणविवरणः

विषयकोडः- 1019

दीर्घलिपीय प्रश्नाः —

1. 'माघ-रज्जान' महत्वम् निरवत ?
2. प्रयागस्य महत्वम् निरवत ?
3. महाभारतस्य प्रणिपाद्यविषयः कः ? विशदं निविचयताम् ?
4. द्यूतराष्ट्र-विदुरसंवादस्य वर्णनं महाभारतानुसारेण कुर्वन्तु ?
5. जीति-परक पञ्च वाक्यांश निरवत ?
6. अजिनपुराणस्य शब्दार्थे आरतवर्षस्य वर्णनम् कुर्वत ?
7. किम् नाम पुराणम् ? व्युत्पत्तिपूर्वकं विशदं निवेचयत ?
8. विदुरस्य जीवनचरितं वर्णनं महाभारतानुसारेण कुर्वन्तु ?
9. श्रीरामप्रतिज्ञा विषये निरवत ?
10. द्यूष्टि-रूपति विषये निरवत ?
11. नदीनाम् महत्वम् निरवत ?
12. गंगा द्वि-दशस्य संस्कृत्याः प्रतीकमिति, स्पष्टयत ?
13. वेदानां महत्वम् निरवत ?
14. सुविधिकरस्य चरित्र-विचित्रं कुर्वत ?
- 15- 'विद्या ददानि विनयम्' विषये विव-धं निरवत ?

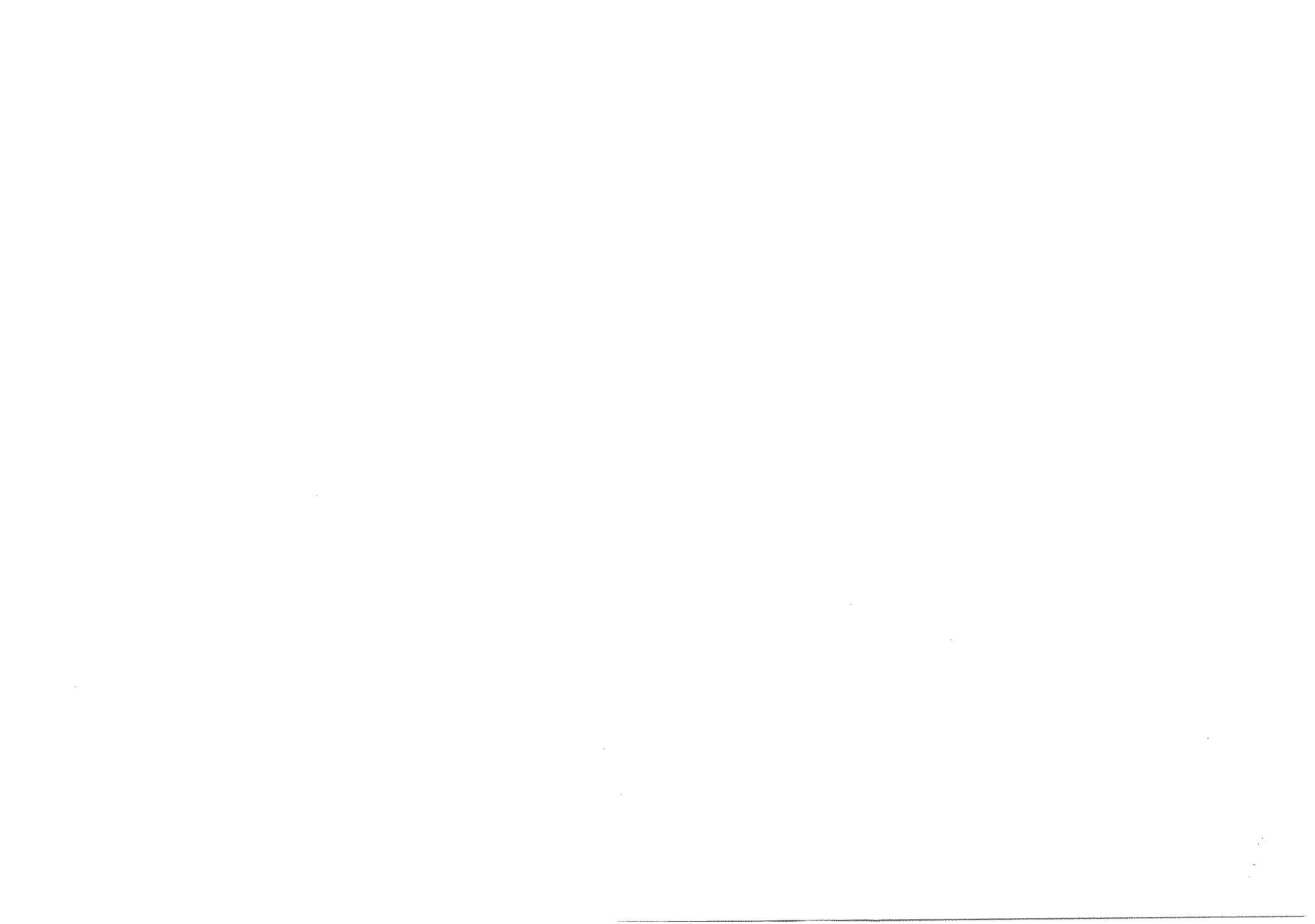
— ४ —

नाम-डॉ. श्रीमती प्रसा सिं

पदस्यसंख्या का नाम - ज्ञासपीय

संस्कृत 30 भा 0नि दामय

विशाल (म० प्र०)

4. जापदर्थे धर्मं रक्षेद् दायान् रक्षेद् धर्मैरपि ।
ज्ञानमार्गं सततं रक्षेद् दार्थरपि धर्मैरपि ॥
5. उल्लरं यत्समुद्रस्य हिमाद्रेश्चैव दक्षिणम् ।
वर्षं तद्धारतं नाम भारती यत्र सन्वतिः ॥
6. न प्रियमभ्यतिक्रान्तुं शक्यं भूमेन कुचित् ।
प्रियमेव ह्युवं मन्ये पीरुषं तु निरर्थकम् ॥
7. कामक्रोधग्राहवती पञ्चेन्द्रियजन्यां नदीम् ।
नावं ह्युत्थि मयीं क्ववा जन्मदुर्गाणि सन्तरः ॥
8. यस्य दाम्निनं मित्रं शत्रवो मुष्टिर्निहितः ।
उज्ज्वान्निता दारः सफलं तस्य जीवितम् ॥

इकार्डी- 8

कंठस्वीकृत- स्वपाठ्यपुस्तकान् इयोः शर्मकां निरवत ?

इकार्डी- 9

द्विपत्नी निरवत ?

1. मरुधिः वेदव्यासः
2. आरतीयसंस्कृतिः
3. पुराणस्य महत्वम्
4. संस्कृतभाषायाः महत्वम्
5. भी मरुधिः वान्मीकिः
6. विदुर-गीति
7. अग्निपुराणम्
8. अदाचारः

पद्युत्तरीय प्रश्नाः -

1. प्रतिसर्गस्य कोट्यर्थः ?
2. मन्वन्तराणि किम् ?
3. सर्गः किम् ?
4. सैन्धालिमकंदोषस्य दहनं केन भवति ?
5. शान्तिदूतस्पर्श कः आगतः ?
6. कस्य स्तुतिः कुर्यात् ?
7. चत्वारि कर्मणि भिखत ?
8. बाल्मीकिः मुखवान् प्रथमः कः श्लोकः निर्गतः ?
9. पञ्चाभिजः नामानि भिखत ?
10. कार्यसिद्धिः उपायः भिखत ?
11. विद्याधिकां लक्षां भिखत ?
12. पुराणशब्दस्य व्युत्पत्ति भिखत ?

२ इकाई - 7

सैद्धन्ते धारया कार्य -

1. अभिवादनञ्जालस्य तिलं बृष्टोपरोविजः ।
चत्वारि सम्पन्नदन्ते आयुर्विद्याभ्यशौचनम् ॥
2. प्रियं क्वन्ति दानेन प्रियवादेन चापरः ।
मन्त्रमूलवसिन्नायो यः प्रियः प्रियश्च ॥
3. धर्मो चार्थो च कामो च मोक्षो च अस्वर्षिम् ।
यदिहासि तद्व्यज यज्ञेहासि न ननु क्वचित् ॥

4. आत्मार्थं पृथगीत्यनेन ।
5. 'ज्ञा' अक्षरान् श्रीषि पुत्रानामि सन्ति ।
6. क्षमार्थिकाममोक्षाः इति पुरुषार्थचतुष्टयं मन्यन्ते ।
7. मन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयम् ।
8. आर्षुनास्य अनुष्णः सदेवः नास्ति ।
9. 'अग्निपुराणम्' भारतीयसंस्कृतैः विश्वोषः अस्ति ।
10. स्वर्गं चित्तै बुद्धयः प्रत्युपनि ।
11. षीवर्गोक्तस्य षट्सुरैषु अर्वाहिकरी विद्या नास्ति ।
12. दशिनानापुरस्य आपरः नाम इन्द्रप्रथाः अस्ति ।

इकार्-5

अभिलेख्यचरीय प्रश्नाः -

- कु - शब्देवता-संख्या कति ?
- श्व - अर्वाग्नाप्ति-साधनं कति ?
- ग - कानस्य गतिः कः भ्रान्तानि ?
- ख - 'विदुर प्रजागरः' इत्यस्य श्रवणस्य स्वनाकारः कः ?
- ङ - कति शेषाः परिशेन ।
- च - युधिष्ठिरः कस्य अन्तारः मन्यन्ते ।
- छ - दाधीपुत्रः कः ?
- झ - महाभूर्गः किम् कथयति ?
- ञ - 'विदुरजीवि' महाभारते कस्मिन् पर्वे वर्णितः ?
- ट - नारकस्य द्वारं कति ?
- ठ - अग्निपुराणे कति श्लोकाः सन्ति ?
- ड - दूतवाल्मीकस्य भाला नाम निरखत ?

अ- अभुनश्च समुन्दी द्रिश्च - - - - - ।

न- निश्चित्य मः प्रकर्मो नान्त्वसति - - - - - ।

इकाई- 3

अचित्तमेतन् कुशल -

1. सदान्चारः	(i) भीमकण्ठः
2. शिवः	(ii) युधिष्ठिरः
3. गौधारी	(iii) देववतः
4. श्रीरामः	(iv) रत्नामभुवनः
5. क्षत्रराजः	(v) क्षुतराष्ट्रः
6. मनुः	(vi) वेदव्यासः
7. महाभारतम्	(vii) नान्मीकिः
8. रामायणम्	(viii) कुलपर्वतः
9. संत	(ix) ज्ञेयरी
10. पाण्ड्यामी	(x) अभिमन्योः माना
11. सुभद्रा	(xi) सर्वा आचारः
12. द्वापरयुगः	(xii) विष्णुः
13. गीताञ्जरः	(xiii) विदुरः

इकाई- 4

अथम् (✓) असत्यम् (x) वा इति निरवत -

1. अलदश पुशागामि सन्ति ।
2. दश पाठवाः आसन् ।
3. विदुरः दासीपुत्रः अस्ति ।

५८- कस्मिन् पुराणे सर्वाधिकश्लोकसंख्या —

अ- श्रीमद्भागवतम् ब- स्कन्दपुराणे

स- ब्रह्मपुराणे द- कूर्मपुराणे

५९- दुर्भेद्यजस्य पितुः नाम किम् ?

अ- भीष्मः ब- पाण्डुः

स- द्युमश्वत्थः द- विदुरः

६०- पुराणेषु प्राच्ये ?

अ- श्वेतश्वरनादः ब- ईशनादः

स- स्वर्देश्वरनादः द- श्वेतश्वरनादः

इकाई- 2

कौटुकः एकल शब्दे व्याख्येयस्य रिक्तस्थानानि पूरयत -
(निषाद, पापाय, अष्टादश, सुलभा, विद्याभूषिण्यु, पवित्रः,
महामना, कर्मणः, शीलभूषणं, मदि, आनन्दम्,)

क- --- हि पुराणैस्मिन् सर्वा विद्या प्रदर्शिता ।

ख- यस्य कुर्ये न विनन्ति --- भयं बलीः ।

ग- यद्यसन्तं नपिबिनं --- वो त्येनमेव ।

घ- --- पुरुषा राजन् मनसं क्षियवादिनः ।

ङ- --- पुराणेषु व्यासस्य वचनद्वयम् ।

च- पर्येपकारः पुण्याय --- परपीडनम् ।

छ- मा --- प्रीष्टां त्वमगमः शाश्वती त्वमहः ।

ज- विष्णुः कालाग्नि रश्मिदं --- नदाग्निने ।

झ- --- गुणस्य कला च यः सः --- उच्यते ।

पृ-1. अचित विकल्पं चिनुत -

क- सम्पूर्ण रामायणे कानि इतोकाः सन्ति -

अ- 24000 क- 23000

ख- 25000 द- 26000

ख- रामायणे मुख्यरसः कः ?

अ- शान्तः ब- करुणः

स- शृङ्गारः द- वीरः

ग- चतुर्विंशति साहस्री वर्णने ?

अ- रामायणम् ब- पुराणम्

स- भागवतम् द- महाभारतम्

घ- श्रीमद्भागवत पुराणे कानि एकव्याः सन्ति -

अ- अष्टादश ब- नव

स- दश द- द्वादश

ङ- 'अग्निपुराणे' केषु -

अ- विनकोषः ब- विश्वकोषः

स- शब्दकोषः द- आम्बकौषः

च- कर्णः कस्य पुत्रः ?

अ- विदुरस्य ब- भीष्मस्य

स- सुनस्य द- द्रुपदस्य

छ- कश्मिन् पुराणे सर्वाः विद्या प्रदीशताः ?

अ- अग्निपुराणे ब- वसुदेवपुराणे

स- ब्रह्मपुराणे द- बामनपुराणे